

MÓN QUÀ CỦA NHỮNG NGƯỜI THÔNG THÁI

PHÒNG DỊCH THEO TRUYỆN NGẮN “THE GIFT OF THE MAGI”
CỦA O. HENRY

Vốn vẹn đúng một đồng tám mươi bảy xu. Trong đó có 60 xu là đồng penny, dành dụm chỉ được vài xu mỗi ngày từ những lần trả giá, kèo nài với người bán hàng, bán rau, bán thịt; những lần như vậy gò má cô nóng ran vì xấu hổ; người ta không nói gì nhưng cô biết họ coi thường cô vì tính hà tiện quá quắt. Della đếm đến ba lần nhưng cũng chỉ có một đồng tám mươi bảy xu. Ngày mai Giáng Sinh rồi!

Cô không biết làm gì hơn là gieo mình vào cái ghế cũ sòn và gào lớn. Cô lại nghiệm ra cuộc đời éo le này tiếng khóc nhiều hơn tiếng cười.

Trong lúc chán nản, cô nhìn quanh phòng. Căn chung cư với giá thuê tám đồng một tuần. Tuy không phải cái ổ chuột của đám ăn mày, nhưng coi chừng, cảnh sát có thể ập vô bất cứ lúc nào và bắt người theo luật thành phố.

Dưới kia, sau cánh cửa ra vào có cái hộp thư luôn trống rỗng. Cái nút bấm chuông bằng điện bên ngoài chưa có ai làm cho nó kêu một lần. Bên cạnh là tấm danh thiếp có hàng chữ “Mr. James Dillingham Young.”

Cái tên “Dillingham” đã có một thời phơi phới với số lương 30 đồng một tuần, nay nó nhạt theo con số hẩm hiu 20 đồng một tuần. Dòng chữ có vẻ thu nhỏ, khiêm nhường đến nỗi chữ “D” hình như không có gì dính líu tới nó nữa. Vậy mà mỗi lần James về tới nhà, chưa bước lên phòng, đã có tiếng gọi “Jim”, sau đó sẽ là cái ôm chầm của Della. Cặp này hạnh phúc quá đấy chứ!

ooOOoo

Della khóc xong, chậm chậm mảnh vải thoa phấn¹ lau khô nước mắt, nhìn thần thờ qua khung cửa sổ, có con mèo xám, bò trên hàng giậu xám, cả cái sân cũng một màu xám. Ngày mai Giáng Sinh rồi không biết phải mua món quà gì cho Jim đây? Với món tiền vốn vẹn chỉ có một đồng tám bảy xu mà mình đã dành dụm chắt chiu qua biết bao tháng ngày. Tiền lương hai chục đồng một tuần không đủ trang trải, cái gì bây giờ cũng mắc mớ. Trước đây mỗi lần nghĩ tới món quà quý cho Jim, Della đều vui. Phải có gì xứng với chàng mới được. “Jim của tôi mà!” Della tự nhủ.

¹ Cách trang điểm của phụ nữ hồi thế kỷ 19.

Tấm gương hẹp, dài nằm giữa hai cửa sổ. Một người có thân hình gầy với chút khéo léo có thể nhìn được toàn thân mình bằng cách qua lại rất nhanh trước tấm gương. Della vốn mảnh khảnh và đương nhiên thành thạo bộ môn ngắm thân mình kiểu này.

Bỗng dưng cô nhào người nhanh trước tấm gương. Cặp mắt sáng rực nhưng sau đó hai chục giây, khuôn mặt liền mất sắc. Rất nhanh cô để mái tóc buông xuống hết.

ooOOoo

Có hai vật sở hữu mà hai vợ chồng rất hãnh diện. Thứ nhất là cái đồng hồ vàng của James được chuyển tay từ ông nội, rồi tới cha, rồi tới chàng. Thứ hai là mái tóc của Della. Nếu có bà Hoàng Sheba ở căn hộ phía bên kia cửa sổ², Della sẽ hong tóc bên song cửa, mái tóc sẽ không thua gì ngọc ngà châu báu của hoàng gia. Nếu Vua Solomon là người trông coi khu chung cư, cho dù Vua có hăng đồng vàng dưới hàm cũng sẽ giựt râu ganh tức mỗi khi James lấy cái đồng hồ vàng ra coi.

Mái tóc phủ chung quanh Della, lấp lánh rung rinh, từng lớp chồng lên nhau, chảy tuôn như những dòng nước nâu. Tóc dài qua đầu gối, có thể dùng làm cái váy cũng được. Cô cuộn nhanh mái tóc lại, có một chút bồn chồn, ngập ngừng, một hai giọt nước mắt rớt xuống cái thảm đỏ cũ kỹ.

Mặc vội vào cái áo khoác nâu cũ, cái mũ nâu cũ, xoay một vòng, váy tung lên, đôi mắt lấp lánh, cô đâm bổ ra khỏi cửa, xuống cầu thang, và đi ra phố.

Chỗ cô dừng lại có hàng chữ “Mme Sofronie. Tất cả mặt hàng dùng cho tóc”, số 18 trên gác. Della chạy phóng lên lầu, chậm lại và thở hổn hển. Một khuôn mặt lạnh khốc, trắng dã, với thân hình hơi đầy đặn. Sau khi lấy lại hơi, Della tự hỏi “Madame Sofronie à? Không giống tí nào với mỹ danh.”

“Bà có mua tóc của tôi không?” Della hỏi.

“Tôi mua.”

Bà chủ tiệm ra lệnh thêm “Cởi mũ ra coi cái đã.”

Cả một suối tóc nâu óng ả rũ xuống.

“Hai chục đô.” Bà chủ nói khô khan. Bà nâng mái tóc lên rành rẽ, sành điệu.

² Nguyên khu chung cư có lẽ được thiết kế theo hình bốn cạnh, ở trung tâm khoét một khoảng trống theo luật an toàn thành phố New York bấy giờ. Căn hộ của Jim và Della có cửa sổ phía hậu có thể nhìn xuyên qua những căn hộ bên kia; vì vậy có thể là những căn hộ nằm sau mặt tiền, không tiếp cận với bên ngoài, tiền thuê có thể cũng rẻ hơn. Ở đây có thể O. Henry, vốn rất kiệm lời, muốn tả cảnh túng thiếu của hai vợ chồng không đủ tiền để thuê một căn hộ mặt tiền.

“Đưa nhanh cho tôi.” Della nói vội.

Hai giờ kế tiếp đôi chân Della như có cánh tung tăng. Cô nàng lục lọi khắp nơi, cố làm sao kiếm được món quà vừa ý cho Jim.

Cuối cùng rồi cũng kiếm ra. Đúng là món quà này chỉ để dành riêng cho Jim mà thôi, không ngoài ai khác. Không có cái nào giống nó cả. Chỉ tiệm này mới có. Nó là một sợi dây đeo đồng hồ bằng bạch kim, đơn giản thôi, không kiêu sa, kiêu cợ; cái khí toát ra từ tính chất chứ không phải dựa vào những trạm chỗ hoa hòe, rẻ tiền–hình như mọi việc tốt lành trên đời này đều như vậy cả. Nó thật xứng với cái đồng hồ của chàng. Ngay từ lúc để mắt vào cô đã biết vậy rồi. Nó cũng giống như Jim: trầm lặng và giá trị. Họ đời tổng cộng 21 đồng, Della về nhà còn 87 xu trong tay. Có sợi dây đồng hồ đẹp này Jim sẽ đàng hoàng mở đồng hồ ra coi giờ giữa đám đông. Cái đồng hồ đáng giá như vậy mà có lần Jim chỉ dám hé coi giờ vì sợi dây da quá cũ³.

Khi về tới nhà, Della để cho tâm tư lắng lại. Cô lấy ra cây sắt nhỏ dùng để uốn tóc, đốt lò ga lên, và bắt đầu sửa lại tóc, những chỗ xén cắt cuồng bạo–nhưng bắt nguồn từ rộng lượng và yêu thương. Công việc sửa lại tóc thế mà cũng mất khá nhiều sức.

Sau bốn chục phút, tóc trên đầu bây giờ ngắn ngắn và xoắn tít, cô nhìn giống như một học sinh trai nghịch ngợm. Cô lại không quên nhìn bóng mình qua tấm gương gầy, nhìn kỹ hơn, và có chút lo lắng.

“Anh Jim cho dù không chửi mắng thậm tệ,” cô tự nhủ, “lần đầu nhìn thấy, chắc sẽ nói mình giống con bé hát dạo ở Coney Island.” Ôi! Nhưng không làm gì hơn, làm gì được với một đồng tám mươi bảy xu.

Đúng bảy giờ chiều, cà phê vừa pha xong, cái cháo vừa đủ nóng để làm món thịt heo chiên.

Jim không bao giờ về trễ. Della mân mê sợi dây, ngồi ở góc bàn gần sát cửa ra vào. Jim vẫn vào nhà bằng lối đó. Cô nghe ra tiếng chân của chàng bước lên bậc thang. Mặt tái đi. Hằng ngày cô vẫn thường câu chuyện cho những chuyện dù rất nhỏ. Della lâm râm khấn: “Lạy Chúa, làm sao cho chàng nghĩ là con còn đẹp.”

Cánh cửa mở ra. Jim đi vào và đóng lại. Chàng gầy và đăm chiêu quá. Thật tội nghiệp! Mới có hai mươi hai tuổi thôi mà biết bao nhiêu gánh nặng gia đình! Chàng cần cái áo khoác mới rồi. Trời lạnh mà lại không có bao tay.

³ Đây là cái đồng hồ bỏ túi; do đó nó là sợi dây da rất bình thường, buộc vào cái khuyên cho chắc, không phải sợi dây của đồng hồ đeo tay.

Jim bước vô trong phòng, một thoáng bất động sững sờ. Đôi mắt dán chặt vào Della. Có cái gì trong ánh mắt làm cô hoảng sợ. Không phải giận. Không phải ngạc nhiên. Không phải chê bai. Không phải sợ hãi. Cũng không phải bất cứ cảm xúc nào cô có chuẩn bị từ trước. Anh ta nhìn chăm chặp với nét đặc thù khó tả trên khuôn mặt.

Della lác nhanh thân mình ra khỏi bàn và tiến về phía Jim.

“Jim yêu,” Della khóc, “Đừng nhìn em như vậy. Em cắt tóc, bán nó để mua quà tặng Anh. Em không thể nào chịu được khi không có quà tặng cho Anh trong mùa Giáng Sinh. Tóc lại mọc dài ra mà. Em nghĩ không có gì đâu. Anh đừng bận tâm. Phải không Anh? Em bắt buộc phải làm thế thôi. Tóc em mọc nhanh lắm. Nói đi anh Jim ‘Chúc em Giáng Sinh vui đi’. Anh sẽ không ngờ được món quà gì em có cho Anh.”

“Em cắt mái tóc rồi à?” Jim hỏi một cách khó nhọc lắm vì anh ta chưa thật sự hiểu hết mọi việc, đầu rành rành trước mặt.

“Cắt rồi. Bán luôn rồi.” Della nói. “Anh còn thích em như xưa không? Vẫn là em thôi cho dù tóc có ngắn.”

ooOOoo

Jim nhìn quanh căn phòng như tìm kiếm.

“Em nói là tóc không còn nữa, đúng không?” Anh ta hỏi ngớ ngẩn.

“Anh đừng tìm măt công.” Della nói. “Em đã bán thật rồi. Tối hôm nay là Giáng Sinh. Đừng làm khó em nữa. Tất cả vì Anh mà. Tóc em có thể đếm được,” Della tiếp tục với vẻ nghiêm trang hơn, “nhưng tình yêu dành cho Anh không ai có thể đếm được. Em bắt đầu chiêm thit nhé?”

Qua khỏi cơn bàng hoàng, Jim vòng tay ôm Della. Chúng ta hãy ngoảnh mặt chỗ khác mười giây đi cho cặp tình nhân đắm thắm. Con số tám đồng một tuần hay một triệu đồng một năm chả có gì khác biệt. Nhà toán học hay kẻ thông minh ở đây không có câu trả lời chính xác. Mấy ngài thông thái mang quà tới viếng Chúa Hải Đồng cũng không dùng con số. Điều khó hiểu này sẽ được minh xác sau.

ooOoo

Jim lấy ra một hộp nhỏ từ túi áo khoác và để lên bàn.

“Đừng hiểu lầm Anh, Dell.” Jim nói “Tóc tai cắt xén cỡ nào cũng không giảm lòng yêu của Anh đối với em. Nếu em mở gói quà này sẽ hiểu tại sao Anh bàng hoàng lúc đầu.”

Mấy ngón tay trắng xinh thoăn thoắt mở toang bọc giấy. Một tiếng la lớn hân hoan, sau đó có tiếng khóc ngất. Tất cả lại đòi hỏi sự vỗ về của ông chủ gia đình.

Đúng là một bộ lược cài tóc. Mấy cái lược mà Della ngắm nghía lâu rồi, chúng nằm sau cửa kính của một gian hàng sang trọng trên đường Broadway. Những cái lược con con dễ thương làm bằng đồi mồi, có gắn hàng minh châu lấp lánh—loại trang sức hay thấy cài trên những mái tóc sang trọng, kiểu cọ. Loại hàng này đắt tiền lắm. Cô biết mà. Cô đã thấy nó rồi nhưng chỉ dám ước mơ mà thôi, vì cô biết chắc chắn mình không bao giờ làm chủ những đồ trang sức đắt tiền như vậy. Bây giờ tất cả đang ở trước mặt Della đây, là của mình rồi, nhưng những lọn tóc đáng lẽ được hưởng tất cả vinh quang này bây giờ không còn nữa.

Mặc dầu vậy cô vẫn ép chúng vào ngực. Sau một lúc, cô mới hé mắt nhìn Jim và mỉm cười: “Tóc em mọc nhanh lắm!”

Della bật tung người lên trong hớn hở. “Ô! Ô!”

Jim chưa được thấy món quà của mình. Cô xòe ngửa bàn tay ra. Tuy màu kim loại đã cũ nhưng vẫn lấp lánh theo ánh mắt và tâm tư của Della.

“Đẹp không Jim? Em lục khắp phố mới kiếm được. Từ giờ trở đi, Anh phải xem giờ mỗi ngày hằng trăm lần. Đưa đồng hồ đây. Em muốn gắn thử sợi dây và coi nó như thế nào.”

Thay vì nghe lời vợ yêu, Jim ngả người xuống ghế, đan hai bàn tay lại, để sau gáy và mỉm cười.

“Dell” anh ta nói “hãy cất quà Giáng Sinh đi. Tất cả rất trân quý đến nỗi chúng ta không thể dùng ngay bây giờ. Anh đã bán đồng hồ để mua lược cài tóc cho em rồi. Hãy chiêm thết đi.”

KẾT LUẬN:

Ba nhà thông thái, như chúng ta đều biết, mang quà tới viếng Chúa Hải Đồng trong máng cỏ. Có thể nói họ là những người phát minh ra nghệ thuật trao tặng quà Giáng Sinh, ba món quà tặng đều có ý nghĩa cả, tất cả cũng có thể dùng để trao đổi nếu có sự trùng lặp. Ở đây tôi hơi vụng về, lắm cảm kể một câu chuyện không ra gì của hai bạn trẻ ngớ ngẩn trong một căn chung cư nhỏ, họ vốn là hai kẻ kém khôn ngoan khi hy sinh những gì quý nhất của bản thân. Nhưng cuối cùng, tôi có vài lời nhắn gửi tới

những kẻ vốn cho mình là thông minh trong phạm trù trao-nhận quà: *Họ biết cách cho quà khôn ngoan nhất, họ biết cho và nhận quà khôn ngoan nhất. Chính họ mới là những nhà thông thái tuyệt vời.*

Tạo Ân phỏng dịch

Nguồn: Internet E-mail by Uyên Thúy Lâm chuyển

*Đăng ngày Thứ Sáu, December 2, 2016
Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQTB/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH*